

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

1. Ο Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων ν. 3463/2006 ΦΕΚ 114/Α/8-6-06 στο Άρθρο 75 περί αρμοδιοτήτων των Δήμων παρ. Ι περ. β4 αναφέρει ότι μεταξύ άλλων αντικείμενο ενός Δήμου είναι :

"Η καθαριότητα όλων των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής τους περιφέρειας, η αποκομιδή και διαχείριση των αποβλήτων, καθώς και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων αποχέτευσης και βιολογικού καθαρισμού και η λήψη προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων για την προστασία των κοινόχρηστων χώρων και ιδιαίτερα των χώρων διάθεσης απορριμμάτων από εκδήλωση πυρκαγιάς, σύμφωνα με την κείμενη σχετική νομοθεσία".

2. Ο ν. 3852/2010 ΦΕΚ 87/Α/7-6-10 (Καλλικράτης) στο Άρθρο 94 περί πρόσθετων αρμοδιοτήτων των Δήμων παρ. 1 περ. 25 προσθέτει στις αρμοδιότητες τα εξής:

"Η διαχείριση στερεών αποβλήτων, σε επίπεδο προσωρινής αποθήκευσης, μεταφόρτωσης, επεξεργασίας, ανακύκλωσης και εν γένει αξιοποίησης, διάθεσης, λειτουργίας σχετικών εγκαταστάσεων, κατασκευής μονάδων επεξεργασίας και αξιοποίησης, καθώς και αποκατάστασης υφιστάμενων χώρων εναπόθεσης (Χ.Α.Δ.Α.). Η διαχείριση πραγματοποιείται, σύμφωνα με τον αντίστοιχο σχεδιασμό, που καταρτίζεται από την Περιφέρεια κατά την ειδικότερη ρύθμιση του άρθρου 186 παρ. ΣΤ' αριθμ. 29 του παρόντος νόμου".

3. Περαιτέρω ο ν. 4042/2012 ΦΕΚ 24/Α/13-2-12 ο οποίος ενσωματώνει στο Ελληνικό δίκαιο την Ευρωπαϊκή οδηγία Ε.Ε. 98/2008, και αλλάζει πλήρως τη νομική βάση διαχείρισης απορριμμάτων προβλέπει:

- Την ευθύνη της διαχείρισης των αποβλήτων στον αρχικό παραγωγό ή κάτοχο (άρθρα 24, 25, 26) δηλαδή στους πολίτες και στους Δήμους.
- Την διαχείριση (στο άρθρο 29) με βάση την ιεραρχική σειρά:

α) Πρόληψη

β) Επαναχρησιμοποίηση

γ) Ανακύκλωση

δ) Άλλου είδους ανάκτηση

ε) Τελική διάθεση

- Την συμμετοχή του κοινού (Άρθρο 32).

Όλα τα παραπάνω επιβάλλουν ενέργειες για υλοποίηση των παραπάνω αρμοδιοτήτων από τους από τους Δήμους. Οι ενέργειες αυτές στην ουσία επιβάλλονται με το άρθρο 43.

Ειδικότερα με το άρθρο 43 του παραπάνω νόμου, οι Δήμοι που δεν θα κάνουν προεπεξεργασία αποβλήτων από 1-1-2014 επιβαρύνονται με ειδικό τέλος ταφής ανά

τόνο αποβλήτων (πρόστιμο), κάτι το οποίο από μόνο του επιβάλλει την υποχρέωση επεξεργασίας αποβλήτων από τους ΟΤΑ. Ενώ επιβάλλονται κυρώσεις σε Δήμους οι οποίοι χρησιμοποιούν Χ.Α.Δ.Α ή δεν αποκαθιστούν τον Χ.Α.Δ.Α.

Συγκεκριμένα ο ν. 4042/12 προβλέπει:

Άρθρο 37

Όταν οι δήμοι ή τα συνιστώμενα από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) νομικά πρόσωπα για τη διαχείριση αποβλήτων, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 3536/2007 (Α' 42), χρησιμοποιούν Χώρους Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), επιβάλλεται, εις βάρος του οικείου Δήμου ή των ανωτέρω νομικών προσώπων, χρηματικό πρόστιμο, το ύψος του οποίου προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 1650/1986 (Α'160), όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3010/2001 (Α' 209). Οι ανωτέρω κυρώσεις επιβάλλονται ανεξάρτητα από την αστική ή ποινική ευθύνη του φορέα εκμετάλλευσης και ανεξάρτητα από τις διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Ποσοστό 40% επί του ανωτέρω προστίμου περιέρχεται στο Δημόσιο στον Κωδικό Αριθμό Εισόδου 3739 «Λοιπά πρόστιμα και χρηματικές ποινές επιβαλλόμενες από δικαστήρια και δημόσιες αρχές». Το υπόλοιπο 60% θα περιέχεται στο Πράσινο Ταμείο και θα διατίθεται αποκλειστικά για τους σκοπούς που περιγράφονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 30 του ν.1650/1986, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Άρθρο 43

1. Οι οργανισμοί ή οι επιχειρήσεις που διαθέτουν σε Χώρο Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤ) τα απόβλητα που κατατάσσονται στους παρακάτω κωδικούς ΕΚΑ:

20 01 08, 20 02 01, 20 02 02, 20 03 01, 20 03 02, 20 03 07 17 01, 17 02, 17 03 02, 17 05 04, 17 05 06, 17 09 04, χωρίς να έχουν προηγηθεί εργασίες επεξεργασίας (D 13,R3,R4,R5,R12)επιβαρύνονται, από 20 01 08, 20 02 01, 20 02 02, 20 03 01, 20 03 02, 20 03 07 17 01, 17 02, 17 03 02, 17 05 04, 17 05 06, 17 09 04, χωρίς να έχουν προηγηθεί εργασίες επεξεργασίας (D 13,R3,R4,R5,R12)επιβαρύνονται, από 1^{ης} Ιανουαρίου 2014, με ειδικό τέλος ταφής ανά τόνο αποβλήτων που διατίθεται. Το ειδικό τέλος ταφής ορίζεται, για το 2014, σε τριάντα πέντε (35) ευρώ ανά τόνο διατιθέμενων αποβλήτων και αυξάνεται ετησίως κατά πέντε(5) ευρώ ανά τόνο έως του ποσού των εξήντα (60) ευρώ ανά τόνο.

2. τα υπολείμματα των εργασιών επεξεργασίας, που διατίθενται σε Χώρο Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤ), δεν επιβαρύνονται με το ειδικό τέλος ταφής.

3. το ειδικό τέλος ταφής των αποβλήτων κατατίθεται στο «Πράσινο Ταμείο» του ν.3889/2010 (Α'182) και διατίθεται αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων και έργων ανάκτησης και διάθεσης αποβλήτων.

Η έναρξη εφαρμογής του ειδικού τέλους ταφής που προβλέπεται στην παρ.1, αναστάλη μέχρι 31.12.2015 με το άρθρο 77 παρ.2 του Ν. 4257/2014

4. Με το νόμο 2939/2010 για την ανακύκλωση και τα εναλλακτικά συστήματα διαχείρισης αποβλήτων προβλέπεται ρητά η αρμοδιότητα και υποχρέωση του Δήμου, για την ανακύκλωση και την εναλλακτική διατήρηση των απορριμμάτων.

Με το ν. 2939/2001, άρθρο 8 ορίζεται:

1. Η εναλλακτική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων συσκευασίας είναι υποχρεωτική για τους Ο.Τ.Α. και οργανώνεται:

α) από τους υπόχρεους φορείς διαχείρισης των αποβλήτων (Δήμους ή κοινότητες ή Σύνδεσμοι Δήμων ή Κοινοτήτων).....

2 . Αν η εναλλακτική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων οργανώνεται από κοινού σύμφωνα με την παράγραφο 1 (περ. β΄) καταρτίζονται μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών (υπόχρεων φορέων διαχείρισης αποβλήτων και διαχειριστών των συσκευασιών) εξαετείς συμβάσεις συνεργασίας).

5. Σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν.3536/2007 την αρμοδιότητα διαχείρισης των αστικών στερεών αποβλήτων την έχουν οι Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (Φο.Δ.Σ.Α.), οι οποίοι εκπροσωπούν συγκεκριμένη Διαχειριστική Ενότητα (Δ.Ε), σύμφωνα με το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕ.Σ.Δ.Α), στον οποίο συμμετέχουν υποχρεωτικά όλοι οι Δήμοι.

Για την Αττική Φο.Δ.Σ.Α. είναι ο Ε.Δ.Σ.Ν.Α. στον οποίο μετέχουν όλοι οι Δήμοι της Αττικής.

6. Ειδικότερα για τα Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων, στο νόμο 4042/2012 προβλέπονται :

➤ **Σχέδια διαχείρισης αποβλήτων** (αρ.22) που εξειδικεύονται στο άρθρο 35 στο Εθνικό Σχέδιο και τα Περιφερειακά σχέδια. Στο αρ. 23 δίνονται και οι κατ'ελάχιστον απαιτήσεις για το περιεχόμενων σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων. Σημειώνεται ότι κατά το άρθρο 35 το ΠΕΣΔΑ Αποτελεί ένα **ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης του συνόλου των αποβλήτων** τα οποία παράγονται σε μία περιφέρεια.

➤ **Προγράμματα Πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων** (αρ.23). Ειδικότερα, στο άρθρο 23, παρ. 1 ορίζεται «Το ΥΠΕΚΑ εκπονεί προγράμματα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και επεξεργάζεται κατευθύνσεις ούτως ώστε τα προγράμματα αυτά να ενσωματωθούν στα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων του αρ.22 (σημ.εθνικό-περιφερειακά). Κατά την ενσωμάτωση των προγραμμάτων σε σχέδια διαχείρισης αποβλήτων, προσδιορίζονται τα μέτρα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων που αφορούν στα απόβλητα του εκάστοτε σχεδίου. Τα Προγράμματα πρόληψης καταρτίζονται από το ΥΠΕΚΑ.

7. Στο **Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων** : (εκπονήθηκε σε εφαρμογή του προαναφερθέντος άρθρου 23 του νόμου 4042/2010 και αναρτήθηκε από το ΥΠΕΚΑ στις 31-12-2014, ως τελικό ισχύον χωρίς σχετική πράξη)

➤ Ορίζεται η **ανάγκη να ενσωματωθούν οι πολιτικές και στρατηγικές πρόληψης αποβλήτων και σε επίπεδο δήμου,**

➤ Προβλέπεται, για πρώτη φορά, η «ανάπτυξη σχεδίων πρόληψης από τους ΟΤΑ»

Επιγραμματικά σημειώνουμε ότι τα σχέδια πρόληψης από τους ΟΤΑ προβλέπονται , παράλληλα με την ανάπτυξη τομεακών προγραμμάτων, ως μέτρο επίτευξης των ποσοτικών στόχων για τα ρεύματα αποβλήτων που συνιστούν τους τομείς προτεραιότητας του Εθνικού Στρατηγικού σχεδίου, οι οποίοι είναι :

- α) Απόβλητα Τροφίμων
  - β) Χαρτί
  - γ) Υλικά/ Απόβλητα Συσσκευασίας
  - δ) Ηλεκτρικός και Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός (ΗΗΕ) /Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ).
2. Για τους ως άνω τομείς προτεραιότητας ορίζονται οι παρακάτω ειδικοί στόχοι:
- α) Η προώθηση της μείωσης παραγωγής αποβλήτων τροφίμων
  - β) Η προώθηση της μείωσης κατανάλωσης χαρτιού
  - γ) Η προώθηση της μείωσης παραγωγής αποβλήτων συσκευασίας
  - δ) Η προώθηση της επαναχρησιμοποίησης Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού.

---

8. Από όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι :

α. Ο Περιφερειακός Σχεδιασμός σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 35 αναφέρεται στο «**σύνολο των αποβλήτων, τα οποία παράγονται σε μία Περιφέρεια**», δηλαδή δεν περιορίζεται στα αστικά απόβλητα όπως έως τώρα ήταν το αντικείμενο του σχεδιασμού που αφορούσε τους ΦΟΔΣΑ αλλά αντιθέτως επεκτείνεται στο σύνολο των ρευμάτων αποβλήτων, ακόμη και εκείνων για τα οποία οι Δήμοι μέλη των ΦΟΔΣΑ δεν έχουν την ευθύνη της αποκομιδής και διάθεσης.

β. Με το *Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων* εισάγεται η έννοια των τοπικών σχεδίων στο μέρος της πρόληψης, πρόβλεψη που εξοπλίζει, αναφερόμενοι πάντα στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο, την πρόσκληση προς τους ΟΤΑ για «**Τοπικά Σχέδια**» .

γ. Τα τοπικά σχέδια , ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ , αποκτούν όμως θεσμική ισχύ εφόσον αποτελούν μέρος του νέου ΠΕΣΔΑ.

δ. Ο νέος ΠΕΣΔΑ μπορεί:

- Να περιλάβει ανά δήμο τις προτεινόμενες δράσεις ενός Τοπικού Σχεδίου

- Να καθορίζει τις βασικές επιλογές εντός Τοπικού Σχεδίου για ένα Δήμο , η ομάδα Δήμων, η κατηγορία Δήμων (αστικοί-αγροτικοί), στο οποίο πρέπει να υπόκεινται όλοι οι Δήμοι, ιδίως δε αυτοί που δεν θα λάβουν καμία πρωτοβουλία
- ή τέλος να περιέχει και τις δύο προηγούμενες επιλογές

ε. Τέλος ως προς το περιεχόμενο ενός Τ.Σ. ενός Δήμου πρέπει να είναι σαφές ότι μπορεί και πρέπει να περιέχει δράσεις για

- πρόληψη (ενέργειες ενημέρωσης)
- επαναχρησιμοποίηση
- ανακύκλωση

για τον Δήμο, και ταυτόχρονα δύναται να προτείνει δράσεις για άλλου είδους ανάκτηση και τελική διάθεση, τα οποία ομοίως θα αποτελούν ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ για την τελική αναθεώρηση του ΠΕΣΔΑ.

Επί πλέον οι υποχρεωτικές δράσεις πρέπει να κοστολογούνται και να απεικονίζεται τόσο η συμμετοχή του δήμου (ανταποδοτικά τέλη) όσο και οι πιθανή αιτούμενη χρηματοδότηση.